

„СТАРОТО СЕ РАЗКРИВА В НОВОТО“: ЗА ПРОРОЧЕСКИТЕ ЦИТАТИ В СЛАВЯНСКИЯ ПРЕВОД
НА „DOCTRINA IACOBI“ В НАЙ-СТАРАТА ЛИТЕРАТУРА НА КИЕВСКА РУСИЯ

(Първа част)

(Резюме)

В първата част на настоящата статия се анализират няколко цитата от пророческите книги, намиращи се в „Речта на философа“, частично открити от Л. Мюлер и О. В. Творогов, които по форма и/или езикови особености очевидно се различават от известните от първите векове на славянската писменост канонични преводи на Свещеното писание. През 2006 г. авторът на тази статия доказва, че за основа на един от тези цитати – разказа на Ездра за разпятието, е послужил славянският превод на византийското антиюдейско съчинение „Doctrina Iacobi“ (Пouchенията на Яков), известен от староруски преписи от XV в. В настоящата статия се доказва, че същият произход имат в „Речта на философа“ цитатите от Ис. 9:2; Ис. 56:7; Иер. 17:9 (в много изменен вид в сравнение с библейския текст); Иер. 38 (31):31, 33; Зах. 7:13. Л. Мюлер излага хипотезата (Müller 1962; Müller 1971; Müller 1988–1989), че в литературата на Древна Русия е съществувала изгубена (?) днес тематична сбирка от старозаветни цитати за отхвърлянето на юдеите и призоваването на новия народ, което е намерило отражение както в „Речта на философа“, така и в „Словото за закона и благодатта“ на Иларион Киевски. В следващата и заключителна част на статията ще бъдат анализирани някои неканонични по форма цитати от пророците при Иларион с цел да се определи техният източник, да се оспори хипотезата на Мюлер за колекцията от пророчески цитати и точно да се фиксира времето на появата на „Doctrina Iacobi“ в източнославянската литература.

Александър Пересветов-Мурат,
Стокхолмски университет